

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ: ΈΡΕΥΝΑ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Πατίσα, Χριστίνα¹

Περίληψη

Στο παρόν άρθρο, το οποίο αποτελεί μέρος εκτενέστερης έρευνας με θέμα τις διαφυλικές σχέσεις στην ετεροφυλοφιλική έλξη και την επιλογή συντρόφου, διερευνάται το ερώτημα για το εάν υπάρχουν ομάδες πληθυσμού με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία μεταφράζονται σε ανεκτικές ή μη στάσεις εκ μέρους του εκάστοτε φύλου που αφορούν ερωτικές, απολύτως περιστασιακές, συνευρέσεις. Εξετάζεται επίσης και η στάση που υιοθετεί κάθε φύλο όσον αφορά τις απαιτήσεις του χρόνου δέσμευσης για τη δημιουργία μιας σεξουαλικής/περιστασιακής σχέσης (*κοινωνιοσεξουαλικότητα*). Η έρευνα διεξήχθη στο ΤΕΙ Αθηνών επί δείγματος 473 σπουδαστών, με προσαρμοσμένο ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς. Η επεξεργασία των δεδομένων βασίστηκε κυρίως στη μέθοδο SPAD (*ιεραρχική ανάλυση συστάδων*) και στο SPSS. Το δείγμα ταξινομήθηκε σε τέσσερις ομάδες, με τη συντριπτική πλειονότητα των γυναικών (70%) να συγκεντρώνεται στις ομάδες της «περιορισμένης» και «πολύ περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας (*τάση προς βραχυπρόθεσμους δεσμούς με έλλειψη συναισθηματικής δέσμευσης*)», και των αντρών στην «πολύ μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα» (90%), ευρήματα που συνάδουν με αντίστοιχα άλλων ερευνών. Ως προς την ισορροπημένη αναλογία των φύλων στην ομάδα της «μη-περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας», θα πρέπει να επισημανθεί ότι πρόκειται για το μικρότερο ποσοστό του δείγματος (17,8%) και επιπροσθέτως η αποδοχή της κοινωνιοσεξουαλικότητας ακολουθείται από δηλώσεις προσδοκίας γάμου.

Λέξεις-κλειδιά: κοινωνιοσεξουαλικότητα, επιλογή συντρόφου, είδη σχέσεων

1. Εισαγωγή

Οι στάσεις του νεανικού φοιτητικού πληθυσμού ως προς την κοινωνιοσεξουαλικότητα δεν έχουν τύχει έως σήμερα εκτενούς διερεύνησης στη χώρα μας. Αντίθετα, η ξένη βιβλιογραφία βρίθει αντίστοιχων ερευνών σε φοιτητικούς πληθυσμούς. Επίσης δεν έχουν

1. Κοινωνιολόγος, ψυχολόγος, MA PhD, Επιστημονική Συνεργάτης, τμήμα Β.Ι.Μ, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό ίδρυμα Αθηνών.

μελετηθεί διαφορές στη νοοτροπία γυναικείων και ανδρικών πληθυσμών. Παρ' όλα αυτά, ο βαθμός επιθυμίας/προθυμίας των νέων να συνευρεθούν ερωτικά χωρίς δέσμευση αποτελεί ισχυρή βάση έρευνας, μια και τίθεται ως προβλεπτικός παράγοντας για το είδος σχέσεων στις οποίες θα προτιμήσουν να εμπλακούν, καθώς και ο βαθμός επιλεκτικότητάς τους ως προς τα κριτήρια που θέτουν για έναν προσδοκώμενο μακροχρόνιο ή σεξουαλικό σύντροφο. Το παρόν άρθρο, συνεπώς, αποπειράται τη διερεύνηση των διαφορών που ενέχονται στις στάσεις κοινωνιοσεξουαλικότητας μεταξύ των φύλων.

2. Ανασκόπηση της Βιβλιογραφίας

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, η κοινωνιοσεξουαλικότητα αποτελεί διάσταση της προσωπικότητας και ορίζεται ως η στάση του κάθε φύλου για ερωτικές, περιστασιακές περιπτώσεις, καθώς και η αντίληψη του κάθε ατόμου όσον αφορά τις απαιτήσεις του χρόνου της προσκόλλησης και δέσμευσης για δημιουργία μιας σεξουαλικής/περιστασιακής σχέσης (Wiederman, & Dubois, 1998 ; Penke & Asendorf, 2008). Άτομα «με περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα» απαιτούν περισσότερο χρόνο γνωριμίας για να εμπλακούν σε ερωτικές σχέσεις με τους συντρόφους τους, καθώς και ένα επίπεδο δέσμευσης. Από την άλλη πλευρά τα άτομα που εκδηλώνουν στάσεις «μη περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας» χρειάζονται μικρότερο χρόνο γνωριμίας για να εμπλακούν σε σεξουαλικές δραστηριότητες οι οποίες δεν συνοδεύονται απαραίτητα από συναισθηματική δέσμευση. Πλήθος ερευνών δείχνουν ότι η κοινωνιοσεξουαλικότητα είναι ένας παράγοντας που συντελεί στο γεγονός ότι τα φύλα έχουν διαφορετικές προτιμήσεις και συμπεριφορές ζευγαρώματος (Kenrick, Groth, Trost & Sadalla , 1993 ; Schmitt, 2005).

Οι διαφυλικές διαφορές στο βραχυχρόνιο ζευγάρωμα είναι αποτέλεσμα της διαφοροποιημένης κοινωνικοποίησης σε διάφορες κοινωνικές/πολιτικές ευκαιρίες που έχουν βιώσει άντρες και γυναίκες και εμφανίζονται σε όλα τα κοινωνικοοικονομικά επίπεδα, πολιτισμικά συστήματα ή ιστορικές περιόδους (Laumann et al., 1994 ; Dane, 2002). Σε διαπολιτισμική έρευνα σε 48 χώρες που διεξήχθη από τον David Schmitt και τους συνεργάτες του (2005) δόθηκαν ερωτηματολόγια κοινωνιοσεξουαλικότητας σε 14.000 συμμετέχοντες. Η έρευνα ανέδειξε σημαντικές πολιτισμικές και εξελικτικές διαφορές στα φύλα όσον αφορά το ανθρώπινο «ζευγάρωμα». Συνοπτικά, πολιτικές προσαρμογές, καθώς και η τοπική οικολογία επηρεάζουν τις κοινωνιοσεξουαλικές στάσεις και συμπεριφορές των φύλων. Επίσης, η διαπολιτισμική έρευνα των Lipra και συνεργατών (2009) σε 53 χώρες αποκάλυψε παρόμοιες διαφορές ανάλογα με το πόσο

κοινωνικά προοδευτικό ή συντηρητικό είναι ένα κράτος. Σε συντηρητικά καθεστώτα, η πολιτισμική καταπίεση στις γυναίκες έχει ως στόχο να τις αποθαρρύνει να ακολουθήσουν στάσεις «μη περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας». Στις κοινωνίες αυτές, η γυναίκα απαγορεύεται να έχει προγαμιαίες σχέσεις, διαφορετικά δεν έχει αξία ανταλλακτική. Πιο συγκεκριμένα, μια γυναίκα θα είναι διαθέσιμη και θα δώσει σεξουαλική πρόσβαση σε έναν άντρα με αντάλλαγμα ο άντρας αυτός να την παντρευτεί. Οι διαφυλικές διαφορές είναι συνακολούθως δεμένες με την κρατούσα κοινωνική, οικονομική και πολιτική ισότητα (Pratto, 1996 ; Schmitt, 2005). Η σεξουαλική απελευθέρωση των γυναικών δεν μπορεί να επέλθει έως ότου αποκτήσουν πολιτική και οικονομική ελευθερία και εξουσία. Έτσι, ο πολιτισμικά αναμενόμενος βαθμός κοινωνιοσεξουαλικότητας σε μια κοινωνία δεν αντανakλά απαραίτητα την κοινωνιοσεξουαλική επιθυμία του ατόμου, αλλά θα λέγαμε ότι λειτουργεί ως ρητή «νорма» και επιδρά στη στάση που θα υιοθετήσει το άτομο προς την κοινωνιοσεξουαλικότητα (Gangestad et al. 2006). Συγκεκριμένα, πολιτισμικές αξίες (όπως η αγνότητα, η ελευθερία έκφρασης, ο γάμος), παραδόσεις (όπως οι θρησκευτικές δοξασίες) μπορούν να διαμορφώσουν συμπεριφορές και στάσεις κοινωνιοσεξουαλικότητας στους πληθυσμούς (Penke & Asendorpf, 2008).

Οι θεωρητικοί της *κοινωνικής μάθησης*, όπως ο Bandura, τείνουν στην πρόβλεψη ότι ο προσανατολισμός στον τύπο της σχέσης που θέλουν οι σύγχρονοι άντρες και γυναίκες διαφέρει. Η θεωρία αυτή δίνει έμφαση στις πολιτισμικές επιταγές που θέλουν τη σεξουαλική εμπειρία να αποτελεί μια σημαντική πλευρά της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας. Επομένως, είναι επιτρεπτό στους άντρες να αναζητούν βραχυπρόθεσμες σεξουαλικές συμφωνίες, ενώ, αντίθετα, η γυναικεία σεξουαλική δραστηριότητα περιορίζεται στο πλαίσιο της μακροπρόθεσμης σχέσης (Reiss, 1981 ; Tiefer, 1995, όπως αναφέρεται στο Regan et al, 2000). Σύμφωνα με την άποψη των θεωρητικών της *κοινωνικο-δομικής* θεωρίας και κυρίως των κοινωνικών ρόλων –η οποία θέλει τις διαφυλικές διαφορές στην πρόθεση για βραχυπρόθεσμο ζευγάρωμα και συνεπώς στις στάσεις κοινωνιοσεξουαλικότητας να παράγονται από το διπλό σεξουαλικό σπάνταρι, όπου ο «έκλυτος» βίος γίνεται πιο αποδεκτός σε σχέση με το αντρικό φύλο παρά με το γυναικείο (Oliver & Sedikides, 1992) – η διαφορά ρόλων των φύλων υποθέτει ότι οι άντρες πρέπει να είναι σεξουαλικά πιο αυτόνομοι εκδηλώνοντας συχνότερα μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα, ενώ οι γυναίκες πιο περιορισμένη (Schmitt, Shackelford & Buss, 2001). Οι κοινωνίες, κατά παράδοση, θέτουν περισσότερους περιορισμούς που αφορούν τη σεξουαλικότητα των γυναικών. Οι γυναίκες, συνεπώς, που επιδίδονται σε σχέσεις περιστασιακές με μεγάλο αριθμό διαφορετικών συντρόφων δεν είναι κοινωνικά αποδεκτές και δεν χαίρουν εκτίμησης. Ενώ, αντίθετα, οι άντρες

δείχνοντας προκλητική σεξουαλική συμπεριφορά επικροτούνται κοινωνικά ως δυνατοί και με αυτοπεποίθηση (Sprecher, 1998).

Οι εξελικτικές θεωρίες της *γονεϊκής επένδυσης* του Τρίβερ (1972), των *σεξουαλικών στρατηγικών* των Buss and Schmitt (1993) και του στρατηγικού προσανατολισμού επιβεβαιώνουν τις διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών (όπως αναφέρεται στο Wilbur & Cambell, 2010). Βάσει της εξελικτικής ψυχολογίας, η σεξουαλική ποικιλία αποτελεί βασικό συστατικό της ανδρικής σεξουαλικής ψυχολογίας (Buss & Schmitt, 1993; Schmitt, Shackelford & Buss, 2001). Και είναι αλήθεια, ότι για τους άντρες, και λιγότερο για τις γυναίκες, κατά την εξελικτική τους πορεία, αυτό έχει αποτελέσει όφελος αναπαραγωγικό, διότι έχουν αφιερώσει χρόνο και ενέργεια στις προσπάθειές τους να αποκτήσουν διαφορετικές σεξουαλικές συντρόφους με σκοπό τη σύναψη περιστασιακών σχέσεων (Shackelford, Goetz, LaMunyon, Quintus & Weeks-Shackelford, 2004). Στον αντίποδα, και σύμφωνα με τους θεωρητικούς του *κοινωνικο-δομισμού*, οι άντρες έχουν διαφορετική σεξουαλική ηθική. Όπως και να έχει, κοινός παρονομαστής αμφοτέρων των προσεγγίσεων είναι ότι οι άντρες προτιμούν τις εφήμερες σχέσεις με ποικίλες συντρόφους, διότι δεν χρειάζεται να επενδύουν ενέργεια ούτε οικονομικούς πόρους. Και έτσι, δεν είναι αναγκαίο να επενδύσουν είτε σε συναισθήματα είτε σε χρόνο (Townsend & Wasserman, 1997). Ο Townsend (2011) αναφέρει ότι και οι άντρες και οι γυναίκες δεν αποκαλύπτουν συχνά την άποψή τους για βραχυχρόνιο ζευγάρωμα επειδή φοβούνται μήπως αυτή θεωρηθεί μη αποδεκτή με βάση τις κρατούσες αντιλήψεις. Οι γυναίκες, για παράδειγμα, που υιοθετούν βραχυπρόθεσμες στρατηγικές με σκοπό την πρόσβαση σε οικονομικές πηγές, κινδυνεύουν να θεωρηθούν ως απελευθερωμένες ή συμφεροντολόγες ή ακόμα ότι δρουν ελπίστικά.

Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας που έχει επηρεάσει την επιθυμία των φύλων για βραχυχρόνιο ζευγάρωμα είναι ο προγεννητικός έλεγχος και κυρίως τα αντισυλληπτικά. Με τον πρώτο, μειώνονται σημαντικά οι πιθανοί κίνδυνοι μιας ερωτικής συνεύρεσης – μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, αφροδίσια νοσήματα, HIV κ.ά. (Buss, 2001). Με τα αντισυλληπτικά, μειώνονται οι συνέπειες από το περιστασιακό σεξ, πράγμα που οδηγεί ίσως σε μια πιο ελεύθερη σεξουαλική συμπεριφορά αντρών και γυναικών και στη σεξουαλική εμπλοκή με μεγαλύτερο αριθμό συντρόφων (Jones, 2002). Σήμερα, ο γάμος για τις γυναίκες δεν αποτελεί τη δίοδο ή τη διέξοδο ώστε να συνυφάνουν τις σεξουαλικές τους δραστηριότητες μέσα σε αυτόν, με συνέπεια να μην εκδηλώνουν αποκλειστικά στάσεις πολύ περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας, ενώ μπορούν πλέον να είναι οικονομικά ανεξάρτητες (Townsend, 1998). Οι μοντέρνες δημοφιλείς σειρές με ως επί το πλείστον γυναικείο τηλεοπτικό κοινό (π.χ., *Sex & the City*, *Real World*) προβάλλουν

εικόνες περιστασιακού σεξ ως στάσεις αποδεκτές. Η γυναικεία σεξουαλικότητα είναι πλέον απελευθερωμένη από το φόβο μιας ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Από την άλλη, είναι γεγονός ότι η έξαρση και εξάπλωση σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων στον αιώνα που πέρασε ως τις μέρες μας (π.χ., AIDS) έχουν θέσει περιοριστικά όρια στην επιθυμία για μεγάλο αριθμό περιστασιακών συντρόφων, μια και θεωρείται αυτονόητο ότι πλήθος ερωτικών συντρόφων επιφυλάσσει ανάλογα και πολλούς κινδύνους (Hruschka et al., 2004).

Οι διαφυλικές διαφορές είναι μικρότερες ή όχι τόσο εμφανείς σε κουλτούρες με πιο μοντέρνες/προοδευτικές ιδεολογίες για τους ρόλους των φύλων. Οι γυναίκες έχουν περισσότερη πρόσβαση σε πλούτο, δύναμη και λαμβάνουν τις δικές τους αποφάσεις που αφορούν την αναπαραγωγικότητά τους. Είναι επιτρεπτό να εξερευνούν ένα πλήθος κοινωνικών ρόλων και στάσεων κοινωνιοσεξουαλικότητας (Johannesen, Schmitt & Eagly, 2002 ; Schmitt, 2005 ; Beets, Schippers and TeVelde, 2010). Ο συνδυασμός αυτής της άποψης με τη θεωρία της γονεϊκής επένδυσης (όπου οι άντρες τείνουν προς το έκλυτο σεξ), συνεπάγεται ότι σε κουλτούρες όπου οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών, οι πρώτες θα παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα κοινωνιοσεξουαλικότητας, και άρα μη περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα, επειδή οι άντρες με οικονομικούς πόρους θα καταστούν το επίκεντρο του ενδιαφέροντος των περισσότερων γυναικών (Lippa, 2007 ; Wilbur and Cambell, 2010). Το αποτέλεσμα αυτών των δυνάμεων της αγοράς συντρόφου, η κουλτούρα ή ο πολιτισμός ως ολότητα, θα ενισχύουν τα δύο φύλα προς έναν μη-περιορισμένο κοινωνιοσεξουαλικό προσανατολισμό (Schmitt, 2005). Ωστόσο, συγγραφείς υποστηρίζουν ότι ανεξαρτήτως μεγάλης ή μικρής διαφοράς μεταξύ των φύλων, η κοινωνιοσεξουαλική συμπεριφορά των περισσότερων γυναικών, λόγω πολιτισμικών αξιών και θεσμών, καθώς και φυλογενετικών προσαρμογών δεν θα ταυτιστεί ποτέ σε επίπεδα με αυτή των αντρών (Beets, Schippers and Te Velde, 2010).

3. Μεθοδολογία - Συλλογή Δεδομένων

Στην παρούσα έρευνα διατυπώθηκε η υπόθεση ότι οι γυναίκες θα ήταν λιγότερο έως σχεδόν καθόλου δεκτικές στο θέμα των βραχυπρόθεσμων σχέσεων χωρίς συναισθηματική δέσμευση: θα έρεπαν δηλαδή προς την «περιορισμένη» έως την πολύ «περιορισμένη» κοινωνιοσεξουαλικότητα. Αντίθετα, οι άντρες θα ήταν πιο δεκτικοί σε μια ερωτική επαφή χωρίς συναίσθημα: θα έτειναν δηλαδή προς τη μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα. Η μελέτη ήταν δειγματοληπτική και συγχρονική.

Η συλλογή των δεδομένων της έρευνας έγινε στο διάστημα Οκτώβριος 2009 – Ιούνιος 2010. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε στη διάρκεια του διαλλείμματος σε σπουδάστριες/ές του ΤΕΙ Αιγάλεω και συμπληρώθηκε ανώνυμα και εθελοντικά. Δεν υπήρχε επικοινωνία των συμμετεχόντων μεταξύ τους κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και οι ίδιες γενικές οδηγίες δόθηκαν σε όλους. Ο ερευνητής ήταν παρών για τυχόν διευκρινήσεις στον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και για να αναδιατυπώσει ερωτήσεις σε περίπτωση που οι σπουδαστές παρουσίαζαν δυσκολία κατανόησης λόγω του ότι το ερωτηματολόγιο-εργαλείο δεν έχει σταθμιστεί για την ελληνική γλώσσα. Τηρήθηκαν όλες οι δεοντολογικές αρχές που απαιτούνται για τη διεξαγωγή μιας κοινωνικής έρευνας.

Συμμετείχαν 473 σπουδαστές, ηλικίας 18-30 ετών. Οι 212 (44,8%) ήταν άντρες με μέσο όρο ηλικίας 21,63 χρονών (Τ.Α= 1,80 χρόνια) και οι 261 (55,2%) γυναίκες με μέσο όρο ηλικίας 21,3 χρονών (Τ.Α =1,51 χρόνια). Όσον αφορά τα μορφωτικά επίπεδα των γονέων τους, οι περισσότεροι, γυναίκες και άνδρες, ανέφεραν ότι ο πατέρας τους (Γ=147, Α=109) και η μητέρα τους (Γ=96, Α=89) είναι απόφοιτοι λυκείου.

4. Περιγραφή εργαλείου

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα αυτή είχε χρησιμοποιηθεί πιλοτικά για τις ανάγκες έρευνας σε «στρατηγικές επιλογής συντρόφου» από την Helen Perilloux (2004). Η πρώτη θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου εξετάζει κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά και περιλαμβάνει 10 ερωτήσεις. Η δεύτερη θεματική ενότητα αποτελείται από είκοσι τέσσερα (24) ερωτήματα που προέρχονται από τα ερωτηματολόγια της κοινωνιοσεξουαλικότητας (SOI) και της γονεϊκής επένδυσης (PIS). Συνεπώς, το ερωτηματολόγιο δεν είναι ομοιογενές, γιατί αποτελείται από υπο-κλίμακες, όπως αυτές της κοινωνιοσεξουαλικότητας και της γονεϊκής επένδυσης.

Υπάρχουν πολλές έρευνες που εξετάζουν το ρόλο της γονεϊκής επένδυσης και της κοινωνιοσεξουαλικότητας στην επιλογή συντρόφου. Η κλίμακα της γονεϊκής επένδυσης της Cashdan (Cashdan Parental Investment Scale: -PIS-, 1993) αναφέρεται στην κοινωνιοσεξουαλικότητα και τη γονεϊκή επένδυση. Το «Sociosexual Orientation Inventory» (SOI - ερωτηματολόγιο που συστάθηκε και οργανώθηκε από τους Simpson και Gangestad, 1991), «μετράει» τις ατομικές διαφορές στις στρατηγικές ζευγαρώματος και την προθυμία κάποιου να εμπλακεί σε ερωτική συνένωση χωρίς δέσμευση και περιλαμβάνει ερωτήσεις που ανιχνεύουν στάσεις, συμπεριφορές και φαντασιώσεις. Τα άτομα που συγκεντρώνουν υψηλή βαθμολογία χαρακτηρίζονται από μη-περιορισμένη

κοινωνιοσεξουαλικότητα, τείνουν να είναι πιο προκλητικά στον προσανατολισμό ζευγαρώματος, να εμπλέκονται μετά από μικρό χρονικό διάστημα σε σεξουαλική συνεύρεση και να βιώνουν χαμηλότερα επίπεδα ρομαντικής οικειότητας σε μια σχέση (Jackson & Kirkpatrick, 2007).

Οι δηλώσεις του δείγματος μετρήθηκαν με τη χρήση της κλίμακας Likert 0-3 (με 0=διαφωνώ πολύ, 1=διαφωνώ, 3=συμφωνώ πολύ). Σύμφωνα και με προηγούμενες έρευνες που έχουν χρησιμοποιήσει αυτήν την κλίμακα, ο δείκτης αξιοπιστίας είναι $\alpha=.798$ (Jackson and Kirkpatrick, 2007). Η μέτρηση αναφέρεται στις κοινωνιοσεξουαλικές στάσεις (στάσεις περισσότερο ή λιγότερο δεκτικές προς το περιστασιακό σεξ) και στις κοινωνιοσεξουαλικές συμπεριφορές (αριθμός προηγούμενων σεξουαλικών συντρόφων). Το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιείται, όπως αναφέρεται, ως δυνητικά χρήσιμο να αναλύσει τις κοινωνιοσεξουαλικές στάσεις, όχι όμως και τις κοινωνιοσεξουαλικές συμπεριφορές (Jackson and Kirkpatrick, 2007).

Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPSS. Η ανάλυση περιελάμβανε προκαταρκτικό έλεγχο δεδομένων με παραμέτρους περιγραφικής στατιστικής, επαγωγικής στατιστικής και συμπερασματολογία. Ο δομικός έλεγχος εγκυρότητας του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο διερευνητικής ανάλυσης παραγόντων και με το συντελεστή αξιοπιστίας Cronbach alpha. Η ιεραρχική ανάλυση των συστάδων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPAD.

5. Αποτελέσματα

Για τη διευκόλυνση της σύγκρισης ενδεχομένων διαφορών ανάμεσα στα φύλα, χρησιμοποιήθηκε η ιεραρχική ανάλυση συστάδων κατά την οποία προέκυψαν τέσσερις διακριτές ομάδες κοινωνιοσεξουαλικών στάσεων.

1) Η πρώτη ομάδα (21% του δείγματος) αποτελείται από **100 άτομα** (7 άνδρες και 93 γυναίκες) και παρουσιάζει στάσεις περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας. Η ομάδα αυτή δείχνει τάσεις προς το μακροχρόνιο ζευγάρωμα, καθώς και προθυμία για σημαντική συναισθηματική επένδυση σε μακροχρόνιες σχέσεις. Χαρακτηρίζεται από το σκεπτικό της, ότι δεν διαχωρίζει το σεξ από τη συναισθηματική δέσμευση και θεωρεί τη δεύτερη αναγκαία προϋπόθεση ώστε να υπάρξει σεξουαλική συνεύρεση. Δηλώσεις, όπως οι ακόλουθες, συγκεντρώνουν υψηλό βαθμό συμφωνίας σ' αυτήν την ομάδα: «*Μια γυναίκα δεν θα έπρεπε να θέλει να κάνει σεξ με έναν άντρα, εκτός εάν ήταν πεπεισμένη ότι αυτός θέλει να έχει μαζί της μια μακροχρόνια δέσμευση*» (Μ.Ο=4,354, Τ.Α=0,902), «*Σεξ χωρίς αγάπη δεν είναι ικανοποιητικό*» (Μ.Ο=4,800, Τ.Α=0,632), «*Δεν θα ήθελα να*

κάνω σεξ με κάποιον/α εκτός εάν ήμουν σίγουρος/η ότι θα ήταν έτοιμος/η για μακροχρόνια δέσμευση μαζί μου» (M.O=4,375, T.A=0,971), *«Θα έπρεπε να δεθώ με κάποιον/α (συναισθηματικά και ψυχολογικά) για να μπορέσω να κάνω σεξ μαζί του/της»* (M.O=4,258, T.A=1,204).

2) Η δεύτερη ομάδα (25,2%) αποτελείται από **116 άτομα** (7 άντρες και 109 γυναίκες) που εκδηλώνουν στάσεις προς πολύ περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα, όπως διαφαίνεται και διαμορφώνεται από την ιεραρχική κατάταξη των απαντήσεών τους. Τα άτομα αυτής της ομάδας εκδηλώνουν πιο έντονες προτιμήσεις από την πρώτη ομάδα της περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας, μόνο για μακροχρόνιες σχέσεις και εκφράζουν την ανάγκη συναισθηματικής και γονεϊκής επένδυσης από το σύντροφό τους με σκοπό τη δημιουργία μιας σχέσης. Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται άτομα που αναζητούν μόνο μακροχρόνιες σχέσεις με σκοπό το γάμο, είναι έτοιμοι να γίνουν γονείς και δεν έχουν ούτε τάσεις ούτε σκέψεις εξωσυζυγικής σχέσης. Όπως φαίνεται από τον **πίνακα 2**, πρώτη σε ιεράρχηση έρχεται η συμφωνία σε δηλώσεις όπως, *«Θα έπρεπε να δεθώ με κάποιον/α συναισθηματικά και ψυχολογικά ώστε να κάνω σεξ μαζί του/της»* (M.O=4,619, T.A=0,736). Ακολουθεί *«Δεν θα ήθελα να κάνω σεξ με κάποιον/α εκτός εάν ήμουν σίγουρος/η ότι θα ήταν έτοιμος/η για μακροχρόνια δέσμευση μαζί μου»* (M.O=4,402, T.A=0,848), αλλά και η δήλωση *«Ανυπομονώ να παντρευτώ»* (M.O=4,619, T.A=0,700), που δηλώνει ξεκάθαρη στάση προς το μακροχρόνιο ζευγάρι και μόνο.

3) Η τρίτη ομάδα (17,8%) αποτελείται από **85 άτομα** (38 άντρες και 47 γυναίκες) και χαρακτηρίζεται από μη-περιορισμένη σεξουαλικότητα. Θεωρούν το σεξ υγιές και χωρίς συναισθηματική επένδυση, αλλά από την άλλη προσανατολίζονται και σε μια σχέση που να οδηγεί στο γάμο. Όπως δείχνει ο **πίνακας 2**, πρώτη σε ιεράρχηση έρχεται η δήλωση: *«Έχω μια υγιή στάση για σεξ και δεν αισθάνομαι την ανάγκη για μακροχρόνια δέσμευση ώστε να κάνω σεξ με κάποιον/α»* (M.O=4,541, T.A= 0,862), αλλά παράλληλα, *«Ανυπομονώ να παντρευτώ»* (M.O=4,494, T.A=0,892), με εύρος απαντήσεων που υποδηλώνει ισχυρή συμφωνία και με αυτή τη δήλωση (M.O=4,494 έως 4,202). Επιπλέον, δεν ενδιαφέρονται για δηλώσεις όπως, *«Η απιστία είναι λάθος και δεν μπορώ να την ανεχτώ»*, *«Η σκέψη μιας παράνομης ερωτικής σχέσης με εξιτάρει»* (M.O=3,048, T.A=1,289).

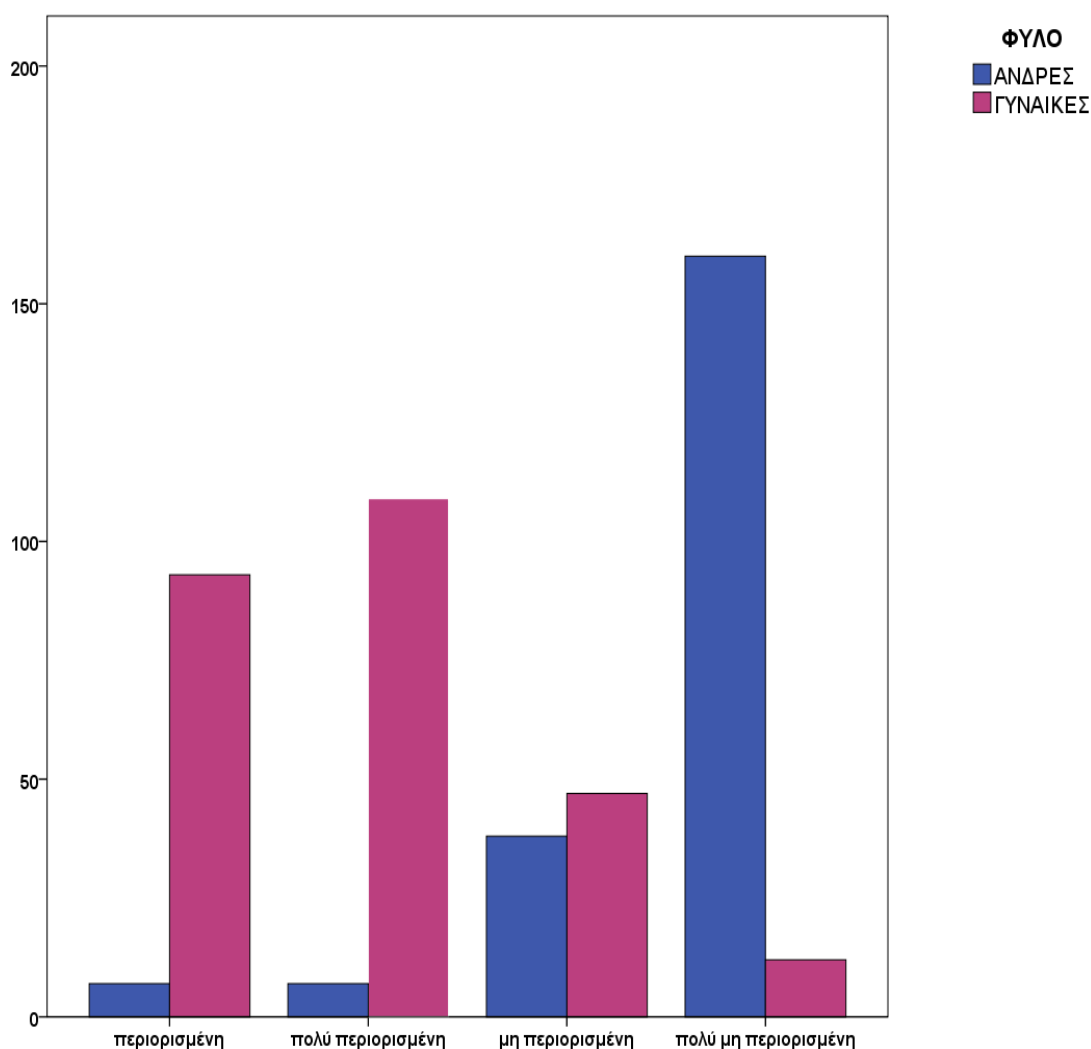
4) Η τέταρτη ομάδα (36,1%) αποτελείται από **172 άτομα** (160 άντρες και 12 γυναίκες) και εκδηλώνει στάσεις προς πολύ μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα. Όπως ήδη αναφέρθηκε, τα άτομα αυτά διατηρούν σεξουαλικούς δεσμούς με διάφορους ερωτικούς συντρόφους και επομένως η τάση στο να επιλέγουν βραχυχρόνιες στρατηγικές είναι

εντονότερη (Kruger, 2008). Πρώτη σε ιεράρχηση δήλωση είναι ότι «*Η σκέψη του σεξ με περισσότερους από ένα συντρόφους ταυτόχρονα είναι ελκυστική*» (Μ.Ο=4,049, Τ.Α=1,064), «*Μπορώ να φανταστώ τον εαυτό μου να είναι άνετος στο να απολαμβάνει “περιστασιακό” σεξ με διαφορετικούς συντρόφους*» (Μ.Ο=3,757, Τ.Α=1,219), «*Μια γυναίκα με υγιή στάση ως προς το σεξ δεν αισθάνεται την ανάγκη της μακροχρόνιας δέσμευσης ώστε να κάνει σεξ με έναν άντρα*» (Μ.Ο=4,183, Τ.Α=0,989), «*Τα παιδιά χρειάζονται τον πατέρα τους να είναι παρών όταν μεγαλώνουν*» (Μ.Ο=4,751, Τ.Α=0,459), «*Η σκέψη μιας παράνομης ερωτικής σχέσης με εξπάρει*» (Μ.Ο=4,574, Τ.Α=0,459). Τα άτομα με στάσεις μη-περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας είναι πρόθυμα να συναινέσουν σε σεξουαλική συνεύρεση πολύ νωρίτερα μέσα στη σχέση (Simpson & Gangestad, 1992). Τείνουν, δε, να είναι πιο προκλητικοί στον προσανατολισμό ζευγαρώματος και βιώνουν χαμηλότερα επίπεδα ρομαντικής οικειότητας και συναισθηματικής επένδυσης (Jackson & Kirkpatrick, 2007).

Μεταξύ των τεσσάρων ομάδων κοινωνιοσεξουαλικότητας υπήρξε σύγκριση του πληθυσμού για τα δύο φύλα, με το κριτήριο χ^2 . Η διαφορά στους δυο πληθυσμούς βρέθηκε να είναι στατιστικά σημαντική $\chi^2=289,987$, $DF=3$, $p<0,001$, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1. Συχνότητες (απόλυτες τιμές) κατανομής των φύλων στις τέσσερις ομάδες κοινωνιοσεξουαλικότητας.

ΟΜΑΔΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	7	93	100
ΠΟΛΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	7	109	116
ΜΗ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	38	47	85
ΠΟΛΥ ΜΗ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	160	12	172
ΣΥΝΟΛΟ	212	261	473
$\chi^2 = 289,987^{a,}$, $DF = 3$, $p < 0,001$, Cramer's $V = 0,67$			

Διάγραμμα 1: Κατανομή των φύλων στις τέσσερις ομάδες κοινωνιοσεξουαλικότητας

Όπως φαίνεται στο **Διάγραμμα 1**, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (πάνω από το μισό) έχει τάση προς τη μη- και πολύ μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα (53,9%). Σημειώνεται δε ότι από τις τέσσερις ομάδες που δημιουργούνται, άνω του ενός τρίτου του δείγματος (36,4%) συγκεντρώνεται στην πολύ μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα.

Οι γυναίκες κλίνουν σαφώς προς την περιορισμένη και πολύ-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα (πάνω από το 70%), καταλαμβάνοντας τη συντριπτική πλειονότητα του δείγματος που συγκεντρώνεται σε αυτές τις ομάδες. Οι άντρες, από την άλλη, κλίνουν ξεκάθαρα προς την πολύ μη-περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα, με πάνω από το 90% να συγκεντρώνεται σε αυτήν την ομάδα. Ισορροπημένη είναι η αναλογία των φύλων στην ομάδα μη-περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας, με μια μικρή διαφοροποίηση της τάξης του 0,1%.

Πίνακας 2. Συγκριτική παρουσίαση των ερωτήσεων για τις οποίες βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων ($p \leq 0,001^*$)

	ΑΝΔΡΕΣ			ΓΥΝΑΙΚΕΣ			χ^2	ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ
	M.O	N	T.A	M.O	N	T.A		
1. Η γυναίκα μπορεί να μεγαλώσει τα παιδιά μόνη της με επιτυχία	2,8619	210	,89388	4,1320	250	1,30898	215,378*	0,684
2. Θα μπορούσα να απολαύσω το σεξ με κάποιον/α που με ελκύει, ακόμη και εάν δεν έχω συναισθήματα για αυτόν/ήν	4,3143	210	1,13081	3,8488	258	1,46171	34,580*	0,272
7. Πιστεύω ότι οι περισσότεροι άντρες δεν θα στήριζαν τα παιδιά τους εάν μπορούσαν να το αποφύγουν	2,4952	210	,88716	3,3661	254	1,41833	141,1185*	0,531
9. Θα έπρεπε να δεθώ με κάποιον/α (συναισθηματικά και ψυχολογικά) για να μπορέσω να κάνω σεξ μαζί του/της	2,2212	208	1,01159	4,2835	254	1,14137	249,872*	0,733
12. Μια γυναίκα με υγιή στάση για το σεξ δεν αισθάνεται την ανάγκη της μακροχρόνιας δέσμευσης ώστε να κάνει σεξ με έναν άντρα	4,1159	207	1,08658	2,8898	254	1,57163	102,806*	0,472
15. Μια γυναίκα δεν θα έπρεπε να θέλει να κάνει σεξ με έναν άντρα, εκτός εάν ήταν πεπεισμένη ότι αυτός θέλει να έχει μαζί της μια μακροχρόνια δέσμευση	3,1346	208	1,13048	3,3785	251	1,49538	45,323*	0,314
19. Δεν θα ήθελα να κάνω σεξ με κάποιον/α εκτός εάν ήμουν σίγουρος/η ότι θα ήταν έτοιμος/η για μακροχρόνια δέσμευση μαζί μου	2,6394	208	,89539	4,3701	254	1,01998	266,738*	0,760
22. Η σκέψη του σεξ με περισσότερους από έναν συντρόφους ταυτόχρονα είναι ελκυστική	3,8654	208	1,22815	1,8851	235	1,13208	193,969*	0,662
23. Μπορώ να φανταστώ τον εαυτό μου να είναι άνετος στο να απολαμβάνει «περιστσιακό» σεξ με διαφορετικούς συντρόφους	3,6862	188	1,30504	2,4009	232	1,29555	100,079*	0,488

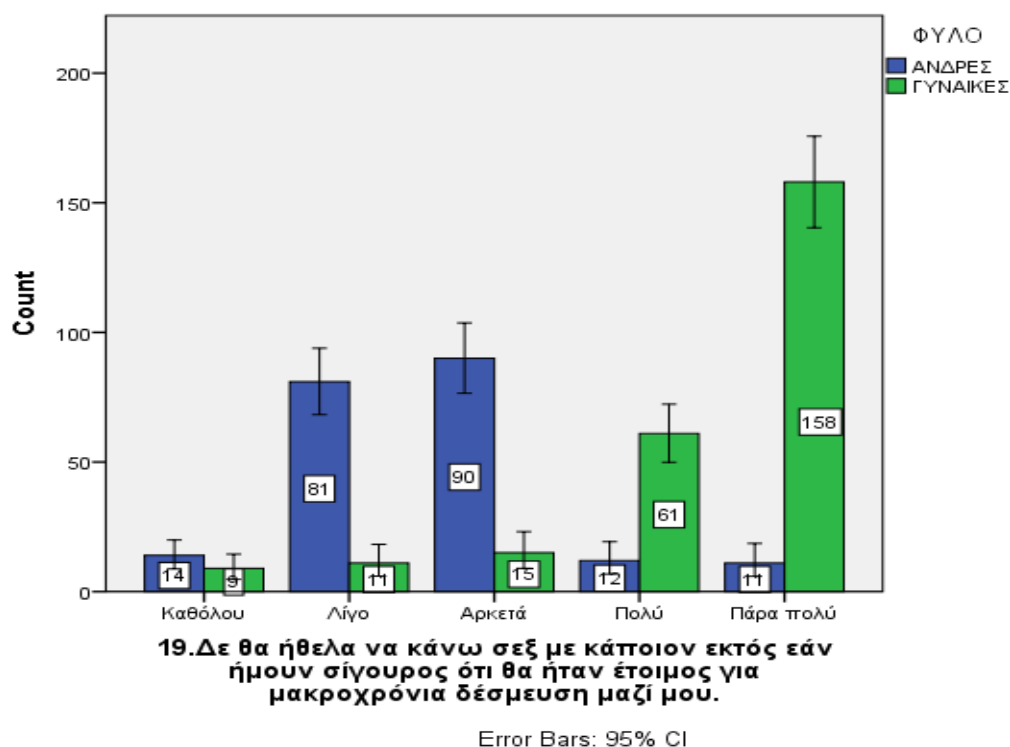
Σημ.: Ο βαθμός συσχέτισης έχει εξαχθεί με το δείκτη Cramers'V.

Στον **Πίνακα 2**, φαίνεται ότι υπάρχει στατιστική σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών σε 9 ερωτήσεις. Εμφανίζεται ισχυρή θετική συσχέτιση σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=1\%$ ανάμεσα στη μεταβλητή «φύλο» και στις ακόλουθες μεταβλητές:

1. «Η γυναίκα μπορεί να μεγαλώσει τα παιδιά μόνη της με επιτυχία», 7. «Πιστεύω ότι οι περισσότεροι άντρες δεν θα στήριζαν τα παιδιά τους εάν μπορούσαν να το αποφύγουν», 9. «Θα έπρεπε να δεθώ με κάποιον/α (συναισθηματικά και ψυχολογικά) για να μπορώ να κάνω σεξ μαζί του/της», 19. «Δεν θα ήθελα να κάνω σεξ με κάποιον/α εκτός αν ήμουν σίγουρος/η ότι θα ήταν έτοιμος/η για μακροχρόνια δέσμευση», 22. «Η σκέψη του σεξ με περισσότερους από έναν συντρόφους ταυτόχρονα είναι ελκυστική».

Μέτρια προς θετική ισχυρή συσχέτιση ανάμεσα στο φύλο και στις εξής μεταβλητές: 12. «Μια γυναίκα με υγιή στάση για το σεξ δεν αισθάνεται την ανάγκη της μακροχρόνιας δέσμευσης ώστε να κάνει σεξ με έναν άντρα». 23. «Μπορώ να φανταστώ τον εαυτό μου να είναι άνετος στο να απολαμβάνει «περιστσιακό» σεξ με διαφορετικούς συντρόφους». Τέλος θετική μέτρια συσχέτιση ανάμεσα στο φύλο και τις μεταβλητές: 15. «Μια γυναίκα δε θα έπρεπε να θέλει να κάνει σεξ με έναν άνδρα, εκτός εάν ήταν πεπεισμένη ότι αυτός θέλει να έχει μαζί της μακροχρόνια δέσμευση» και 21. «Το να είσαι γονιός είναι μια εμπειρία γεμάτη ανταμοιβές».

Διάγραμμα 2. Αναπαράσταση Φύλου και συσχέτιση ως προς τη μεταβλητή 19. «Δεν θα ήθελα να κάνω σεξ με κάποιον/α εκτός αν ήμουν σίγουρος/η ότι θα ήταν έτοιμος/η για μακροχρόνια δέσμευση»

Από το παραπάνω διάγραμμα είναι σαφές ότι η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρείται στην κατηγορία «πάρα πολύ» με την πλειοψηφία των γυναικών να δηλώνουν ότι δεν θα έκαναν σεξ με κάποιον που δεν θα ήθελε μακροχρόνια δέσμευση ($N=158$), ενώ μόλις 11 άντρες υπερασπίζονται αυτή τη θέση. Ως εκ τούτου σε αυτήν τη κατηγορία εμφανίζεται η μεγαλύτερη διασπορά των τιμών.

5. Συζήτηση

Από τη βιβλιογραφία τεκμαίρεται ότι τα φύλα έχουν διαφορές σε σχέση με το βαθμό προθυμίας εμπλοκής σε περιστασιακή σχέση. Ειδικότερα, κατά την έρευνά μας ανιχνεύτηκαν οι τάσεις ως προς τη δεκτικότητα των σπουδαστών να εμπλακούν ερωτικά με κάποιον χωρίς να έχουν προσανατολισμό σχέσης και βρέθηκε ότι οι άντρες παρουσιάζουν τάσεις μεγαλύτερης προθυμίας απ' ό,τι οι γυναίκες. Το εύρημα αυτό συμφωνεί με τα ευρήματα ξένων ερευνών. Οι Oliver & Hyde (1993), σε μετα-ανάλυσή τους, η οποία περιλαμβάνει 177 εμπειρικές μελέτες για τις διαφυλικές διαφορές στη σεξουαλική ψυχολογία των δύο φύλων, επιβεβαίωσαν μία από τις μεγαλύτερες και πιο σταθερές διαφυλικές διαφορές ως προς τον προσανατολισμό στις βραχυπρόθεσμες σχέσεις, χωρίς συναισθηματικό βάθος και προσωρινή δέσμευση, η οποία διαφορά συσχετίζεται με μακροπρόθεσμες, ρομαντικές σχέσεις για τις γυναίκες, ενώ οι άντρες παρουσιάζουν μεγαλύτερη ροπή και δεκτικότητα προς το περιστασιακό σεξ. Πιο πρόσφατες μελέτες επιβεβαιώνουν αυτή τη διαφορά. Οι Townsend και Wasserman (2011) βρήκαν ότι οι άνδρες είναι πολύ πιο θετικοί προς το βραχυπρόθεσμο περιστασιακό σεξ απ' ό,τι οι γυναίκες, θεωρώντας το πιο επιθυμητό, επιτρεπτό και διεγερτικό σε σχέση με τις γυναίκες. Σε κάθε δημοσιευμένη μελέτη για γνωριμίες (ραντεβού), οι Αμερικανοί άντρες, π.χ., ανέφεραν υψηλότερα επίπεδα κοινωνιοσεξουαλικότητας συγκριτικά με τις γυναίκες (Schmitt, 2005).

Σε έρευνα του Clark (2006), που πραγματοποιήθηκε στον Καναδά, στο McMaster University, στην οποία έλαβαν μέρος 89 άντρες και 89 γυναίκες ηλικίας 18-23, η μόνη μεταβλητή για την οποία υπήρξε σημαντική διαφυλική διαφορά ήταν στα σκορ του SOI, με τους άντρες να έχουν σκορ υψηλότερο από αυτό των γυναικών, εύρημα που επαληθεύεται και στην παρούσα έρευνα. Επιπροσθέτως, ο Clark διαπιστώνει ότι οι άνδρες με υψηλό σκορ στο SOI διαθέτουν υψηλή αυτοεκτίμηση και πιστεύουν για τον εαυτό τους «ότι έχουν επιτυχία με τις γυναίκες». Οι Penke και Asendorf (2008) σε δείγμα 283 νέων (σε αδέσμευτους και σε ζευγάρια) πραγματοποίησαν δύο έρευνες, όπου συνέκριναν τα σκορ SOI αντρών και γυναικών. Το αποτέλεσμα ήταν ότι βρήκαν τους άντρες με λιγότερο περιορισμένη κοινωνιοσεξουαλικότητα από τις γυναίκες, όχι μόνο

στο συνολικό σκορ, αλλά και στις υπο-κλίμακες συμπεριφοράς, στάσης και επιθυμίας. Επίσης, η έρευνα των Diaz-Loving και Rodriguez (2008) εξέτασε τη σχέση μεταξύ κοινωνιοσεξουαλικότητας και σεξουαλικής συμπεριφοράς ανάμεσα σε 209 Μεξικανούς ενήλικους, ηλικίας 19-61. Μεταξύ των ευρημάτων της έρευνας, οι άντρες εμφανίστηκαν λιγότερο περιορισμένοι σε στάσεις κοινωνιοσεξουαλικότητας σε σχέση με τις γυναίκες. Και όσο υψηλότερη ήταν η κοινωνιοσεξουαλικότητα, τόσο περισσότερες ήταν οι συχνές σεξουαλικές πρακτικές και υψηλότερος ο αριθμός των σεξουαλικών συντρόφων.

Με τα ευρήματα αυτά επαληθεύεται ο κοινωνικο-δομισμός που θεωρεί ότι οι γυναίκες εκφράζουν στάσεις περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας και οι άντρες κυρίως στάσεις πολύ μη-περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας, εξαιτίας του «διπλού σεξουαλικού στάνταρτ», των διαφορετικών κοινωνικών στερεοτύπων και ρόλων που αφορούν τα δύο φύλα. Πολλοί ερευνητές θεωρούν ότι οι διαφορές αυτές οφείλονται σε διαφορετικές εμπειρίες που έχουν αγόρια και κορίτσια, ειδικά μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα όπου ενθαρρύνεται η ανάπτυξη συγκεκριμένων ενδιαφερόντων και ικανοτήτων ανάλογα με το φύλο (Savic, 2010). Θα ήταν όμως δυνατόν η σχεδόν ίση κατανομή του φύλου στην 3^η ομάδα μη-περιορισμένης κοινωνιοσεξουαλικότητας στην παρούσα έρευνα, να ερμηνευθεί ως αποτέλεσμα παραγόντων που κατέστησαν μερικές γυναίκες ελεύθερες στο να δημιουργούν σεξουαλικές σχέσεις, βραχυχρόνιες ή χωρίς μακροχρόνιο ορίζοντα με σκοπό το γάμο.

Σχετικά με τις αδυναμίες της έρευνας, παρατηρήθηκε ότι κάποιες ερωτήσεις από το ερωτηματολόγιο SOI θα έπρεπε να αναδιατυπωθούν ή να εκλείψουν διότι είναι δυσνόητες. Για παράδειγμα, αρνητικές δηλώσεις όπως η υπ' αριθμό 10. «Δεν μπορώ να με φανταστώ να έχω ευθύνες ως γονιός», τις οποίες ίσως οι σπουδαστές με δυσκολία μπόρεσαν να επεξεργαστούν. Επιπροσθέτως, το ερωτηματολόγιο δεν περιλάμβανε ερωτήσεις για την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τον τρόπο καταγωγής των σπουδαστών. Θα πρέπει να επισημανθεί ακόμη ότι τα αποτελέσματα αφορούν μόνο τους φοιτητές του ΤΕΙ Αθήνας και θα ήταν επισφαλές να εξαγάγουμε το συμπέρασμα ότι έχουν γενικευμένη ισχύ για άλλους φοιτητικούς πληθυσμούς ή άτομα με διαφορετικό επίπεδο μόρφωσης, διαφορετική ηλικία ή διαφορετικές σεξουαλικές προτιμήσεις. Ενδιαφέρον θα είχε να μελετηθεί εάν υπάρχει ή όχι σχέση μεταξύ κοινωνιοσεξουαλικότητας με άλλες μεταβλητές όπως η επιθετική σεξουαλική συμπεριφορά ή η σεξουαλική επικινδυνότητα. Επίσης, θα μπορούσε να διερευνηθεί η συσχέτιση αυτοεκτίμησης και κοινωνιοσεξουαλικότητας καθώς και η σχέση μεταξύ κοινωνιοσεξουαλικής στάσης και συμπεριφοράς. Τέλος, θα μπορούσαν να υπάρξουν έρευνες παρόμοιες με αυτές που

γίνονται στο εξωτερικό και οι οποίες συγκεκριμένα συνδέουν την κοινωνιοσεξουαλικότητα με τη ροπή προς απιστία.

Βιβλιογραφία

- Buss, D.M. & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategies theory: An evolutionary perspective of human mating, *Psychological Review*, 100, 204-232.
- Beets, G., Schippers, J., & te Velde, E. R. (2011). The Future of Motherhood: Conclusions and Discussion, In *The Future of Motherhood in Western Societies*, 197-209, Springer.
- Cashdan, E. (1993). Attracting mates: Effects of paternal investment on mate attraction strategies. *Ethology and Sociobiology*, 14 (1), 1-23.
- Clark, R.D. and Hatfield, E. (1989). Gender differences in receptivity to sexual offers, *Journal of Psychology and Human Sexuality*, 2, 39-55.
- Clark. (2006). Are the correlates of sociosexuality different for men and women? *Personality and Individual Differences*, 41, 1321-1327.
- Díaz-Loving, R., & Rodriguez, G. G. (2008). Sociosexual orientation and sexual behavior in Mexican adults. *Social and Personality Psychology Compass*, 2 (3), 1199-1217.
- Jackson, J. J., & Kirkpatrick, L.A. (2007). The structure and measurement of human mating strategies: toward a multidimensional model of sociosexuality, *Evolution and Human Behavior*, 28, 382-391.
- Johannesen-Schmidt, M. C. and Eagly, A.H. (2002). Another look at sex differences in preferred mate characteristics: The effects of endorsing the traditional female gender role, *Psychology of Women Quarterly*, 26, 322-328.
- Jones, M. K., Pynor, R. A., Sullivan, G., & Weerakoon, P. (2002). A study of attitudes toward sexuality issues among health care students in Australia, *Journal of Lesbian Studies*, 6 (3-4), 73-86.
- Hruschka, D. J., Cummings, B., John, D. C. S., Moore, J., Khumalo-Sakutukwa, G., & Carey, J. W. (2004). Fixed-choice and open-ended response formats: a comparison from HIV prevention research in Zimbabwe, *Field Methods*, 16 (2), 184-2.
- Kenrick, D. T., Groth, G. E., Trost, M. R., & Sadalla, E. K. (1993). Integrating evolutionary and social exchange perspective on relationships: Effects of gender, self-appraisal, and involvement level on mate selection criteria, *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, 951-969.
- Kruger, D. J. (2008). Young adults attempt exchanges in reproductively relevant currencies, *Evolutionary Psychology*, 6 (1), 204-212.

- Laumann, E. O., Nicolosi, A., Glasser, D. B., Paik, A., Gingell, C., Moreira, E., & Wang, T. (2005). Sexual problems among women and men aged 40–80 years: prevalence and correlates identified in the Global Study of Sexual Attitudes and Behaviors, *International Journal of Impotence Research*, 17(1), 39-57.
- Lippa, R.A. (2007). The preferred traits of mates in a cross-national study of heterosexual and homosexual men and women: An examination of biological and cultural influences, *Archives of Sexual Behavior*, 36, 193-208.
- Lippa, R.A. (2009). Sex differences in sex drive, sociosexuality and height across 53 nations: Testing Evolutionary and Social Structural Theories, *Archives of Sexual Behavior*, 38(5), 631-651.
- Oliver, M. B. – Hyde, J. S. (1996). Gender differences in sexuality: A meta-analysis, *Psychological Bulletin*, 114, 29-5.
- Penke, L., & Asendorff, J.B. (2008). Beyond global sociosexual orientations: A more differentiated look at sociosexuality and its effects on courtship and romantic relationships, *Journal of Personality and Social Psychology*, 95(5), 1113–1135.
- Perilloux, H. K. (2004). *Natural Variation in Human Mating Strategy and the Evolutionary Significance of Mate Choice Criteria*, Doctoral dissertation, University of Pittsburgh.
- Sanchez, F.J and Vilain, E. (2010). Genes and brain sex differences, *Progress in Brain Research*, 186, 65-76.
- Schmitt, D. P. et al. (2001). The desire for sexual variety as a key to understanding basic human mating strategies, *Interpersonal Relationship*, 8, 425-455.
- Schmitt, D. P., Shackelford, T. K., & Buss D. M. (2001). Are men really more oriented toward short-term mating than women? A critical review of theory and research, *Psychology, Evolution and Gender*, 211-239.
- Schmitt, D. P. (2005). Sociosexuality from Argentina to Zimbabwe: A 48 nation study of sex, culture and strategies of human mating, *Behavioral and Brain Sciences*, 28, 247-311.
- Shackelford, T. K., Goetz, A. T., LaMunyon, C. W., Quintus, B. J., & Weeks-Shackelford, V.A. (2004). Sex differences in sexual psychology produce sex-similar preferences for a short-term mate, *Archives of Sexual Behavior*, 33, 405-412.
- Simpson, J. A., & Gangestad, S. W. (1991). Individual differences in sociosexuality: evidence for convergent and discriminant validity, *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(6), 870.
- Sprecher, S. (1998). Social exchange theories and sexuality. *Journal of Sex Research*, 35(1), 32-43.

- Townsend, J. M. (1998). *What Women Want - What Men Want: why the sexes still see love and commitment so differently*, Oxford University Press.
- Townsend J. M., & Wasserman T. (1997). The perception of sexual attractiveness: Sex differences in variability. *Archives of Sexual Behavior*, 26, 243–268.
- Townsend, J. M., & Wasserman, T. H. (2011). Sexual hookups among college students: Sex differences in emotional reactions. *Archives of Sexual Behavior*, 40 (6), 1173-1181.
- Wiederman, M. W. ,& Dubois, S.L. (1998). Evolution and sex differences in preferences for short-term mates: Results from a policy capturing study, *Evolution and Human Behavior*, 19, 153-170.
- Wilbur, J. C., & Campbell, L. (2010). What do women want? An interactionist account of women's mate preferences, *Personality and Individual Differences*, 110-122.